

به پئی ناسنامه که م سالی له دایکبوونم
۱۹۴۹ی زاینیه.

له گوندی "ساده وا" (داله کهی وه ک دالی
قادر ئه خوینریته وه) که فارسه کان به هه له
"سه عدئاباد"ی پی ئه لپن و خه لکی لای
خومان پییان وایه که "ساده وا"
کورتکراوه و ئالوگورکراوی
"سه ییدئاوا"یه؛ چونکه چه ند دانگیکی ئه و
گونده مولکی بنه مالهی دایکم (زوبه یدهی
کچی سه یید ئه مین) بووه که له
سه ییده کانی بیلووی مهربوانن و به ره گه ز
ده چنه وه سهر ساداتی به رزنجه و وا
به ناوبانگه که ئه وان ئاوه دانیان
کردوو ته وه.

گوندی ساده دوا له سهر سنووردایه و
سه عاته رییه ک له شاری پینجوینه وه
دوو ره.

به نده ناوم موحه ممه دیوسفه.
بابم حاجی مه لاسه عیدی کوپری عه بدوللای
کوپری خوامورادی کوپری که ریمی کوپری ره سولی
کوپری مه ولانه.

بنه مالهم ره هنموون (رینموون) ه و نازناوی
شيعريشم "کوچه ر"ه.

سه بارهت به ناوه که م؛ که زور که س و ا ده زانیت
خوم موحه ممه دم و یوسف جه نابی باو که م.

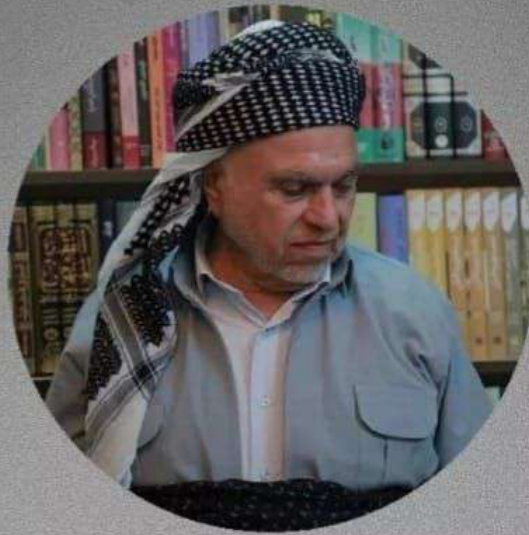
به نده سه ره تا ناویان لی ناوم یوسف و پاشان
که ده بریمه خزمهت شیخی عه لائه دین و له ناوم

ده پرسی و ده لین ناوی یوسفه، نه ویش

ده فهرموویت: با موحه ممه دیکی منیشی پیوه

بیّت.

به و شیوهیه بووم به موحه ممه دیوسف.

چونکه باو کم خوئی کاتیك به هه تیوی له
گوندی بالکدا بووه و ئاغاکانی بالک،
"مامۆستا مهلا ئه حمه دی چاژی" یان
هینا بووه بالک هه تا دهرس به
منداله کانیان بلیته وه و له بهر هه تیووون
به زه بیان به باو کیشمدا (که به مهلا
سه عیدی بالکی و پاشان به حاجی مهلا
سه عیدی ساده واهناوبانگ بوو)
هاتوو هته وه و ریگیان داوه ئه ویش له
خویندنی قورئان و ئه وه موو کتیبانه دا
به شداری بکات.

كاتيڭ له خزمەت باوڭى بەرئىزما
دەستم كرد بە ئەلفوبى؛
<يا الله. يا فتاح. يا رزاق. يا عيلم>ى
بۆ نووسىم و بۆ فيربوونى پىتەكان
نوختەى رىز ئەكرد هەتا بە قەلەم
بيان خەمە سەرىەك و پىتتىكى لى
دروست بكەم.
بۆ فيربوونى رىنووسى رستەكانىش
باوكم هەمىشە شىعەرىكى وەك
سەرمەشق بۆ ئەنووسىم!

له کوریشدا ئەحمەدی و چلچرای
ئیسلامی مامۆستا عەبدولکەریمی
مودەریسم خویندووە.
هەمیشە هۆنراوەی هۆنەرانی کوردی
و هەك قانبع و مەحوی و نالی و
مەولەوییم لە بەردەستدا بوو و هەر
لە مندالییەو هۆگری ئەدەب و
هۆنراوە بووم و تا ئیستاش وازم لێ
نەهیناوە و زۆرجار بە دڵدا هاتوو
کە خۆزگە پاش مەرگ و لە
پاشەرۆژدا هەرچی دیوانە
شیعرەکانە لە بەردەستدا بوونایە و
لەسەر خۆ و بێ پەلەکردن هەموویانم
بخویندایە تەو.
هەموو ئەمانە بوونە تەهۆی ئەو
ئەدەبیات، چ کوردی و چ فارسی،
بێتە خۆشترین شت بە لامەو.

منیش هەر له و کاته وه که چاوم به
دونیادا هه لێناوه و راست و چه پی خۆم
ناسیوو ه، دهستم به خویندن کردوو ه
به هۆی هاندانی باوکه وه چیژم له شیعر
وه رگرتوو ه و پێی راهاتووم.
پاش ته و او کردنی قورئانی پیرۆز؛ جگه
له دهرسی ئایینی و خویندنی
سه ره تاکانی سه رف و نه حو لای بابم، له
فارسیدا گولستان و بوستان و هه ندیک
له که ليله و دیمه نه و ته ئریخی
موعه ججه مم خویندوو ه.
بۆ فیروونی وشه کانیش نصاب
الصبيانم خویندوو ه و ته قریبه ن له به رم
کردوو ه.

سەرەتای دەرسخویندنی مندالیم
لەلای جەنابی باوکم بوو.
حاجی مەلا سەعیدی بابم پیاویکی
ئەدەبدۆست بوو و لە زانینی
کتیبەکانی سەعدی و حافز و نیزامی
و مەسنەویدا کەموینە بوو.
هەر وهەها بۆ لیکدانەوهی
هۆنراوەکانی نالی و مەحوی و
مەولهوی نموونە بوو و بۆ خۆیشی
هۆنراوەی هەبوو و نازناوی "صابری"
بۆ خۆی هەلبژاردبوو.

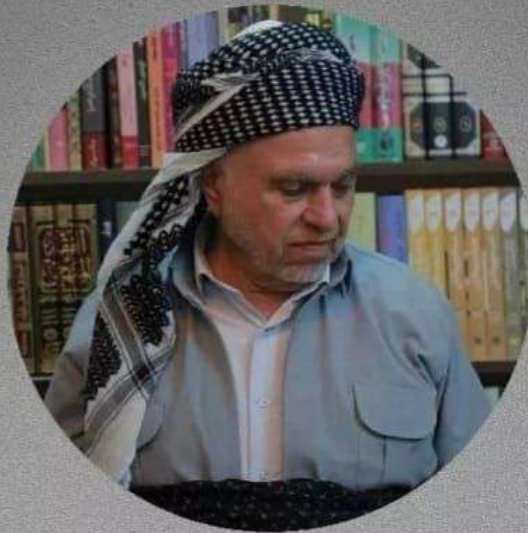
باوكم له ژيانيدا پيڻج خيزاني
هه بووه.

له مه جمووعى ئه و پيڻج خيزانه دا زياد
له بيست منالى مردوون و منالى بو
نه ماوه ته وه.

ئه وه لين منالايك كه بووه و ماوه بهنده
بووم.

من تاكه مندالى خانه واده كه مانم كه
ماومه ته وه.

بنه ماله‌ی ئیمه هینده ئەم دیو و ئەودیو و
ئەم گوند و ئەو گوندییان کردوووە که به
روونی نازانم خەلکی کام دیوی
کوردستانین.

بابم له ساڵی ۱۹۰۱ی زاینیدا له گوندی
"بالک"ی مەریوان لە دایک بوو و له بیاره له
خزمەت مامۆستا مەلا عەبدولکەریمی
مودەرێس ئیجازەتی وەرگرتوو و له گوندی
"شیان" و "مەسو" مەلایەتی کردوو و
دواتر گواستوو یەتیه وە بوو ژۆرەهەلات و له
گوندی "ساده‌وا" گیرسا وەتە و هەر
له ویش له گەل دایکدا ژیانی هاو بەشیان
پێک هێنا وە و نزیکێ پەنجاسال هەر له وێ
ماو و تە وە و کاتی خۆی بە دەرس و تە وە بە
فەقییان و کارووباری مەلایەتی و له هەمان
کاتدا به ئازەلداری و کشتوو کاله وە
به سه‌ربردوو و زۆر به‌ی ژیانی خۆی و
بنه‌ماله‌که‌ی هەر له‌م پێگه‌وه‌ دابین کردوو.

مامۆستا مه لا ئه حمه د زانایه کی گه وره و به
زانینی گولستان و بوستان و هه موو
کوللیاتی سه عدی و هه ر پینج کتیبه که ی
نیزامی و که لیله و دیمه نه و ته ئریخی
موعه ججه م به ناوبانگ بوو.

مه لا سه عیدی باو کم له بهر گرنگیدان و باش
ده ورکردنه وه؛ له هه موو هاوه له کانی و کوره
به گزاده کان و ئه حای فه ره ج و شیخ حه مه
سه عید له پیشتر ئه بی و ئه ده بیاتیکی
باشی فارسی فیڕ ئه بیّت.

له بهر ئه وه ی ئه ده بیاتی کلاسیکی کوردیش
تام و چیژی ئه ده بیاتی فارسی پیوه یه؛
باو کم ئه ده بیاتی کوردیشی باش ئه زانی و
هه میشه نموونه ی پی ئه هیئایه وه.

هەر له کاتی مندالییما که
(چوارباخی پینجوین، شاخی
هه ورامان، دهشتی گهرمیان)ی
شاعیری پابه رزی مه ریوانی مامۆستا
قانیع دهرچو و بوو و له بهر ئه وهی که
شیعره مه به ستدار و پر له کاکله کانی
مامۆستا قانیع، که هه موو سته مکار
و فیلباز و داگیر که رانی کوردستانی
دابوو ه بهر پلار و باشی پیکابوون و
که سیان له دهستی دهرنه چو و بوون،
به شیوه یه ک نوو سرا بوون که
مندالیکی نه زانی وه ک من و
جوتیاریکی هه ژار و ره نجبه ریکی بی
دهسه لات چیژیان لی وه ره گرت؛
هه موو ئه و نامیلکانه یان بو کریبووم
و ده مخویندنه وه و ته نانه ت کچانی
ئاوایی بو خویندنه وهی ئه و شیعرانه
به باوهش هه لیان ئه گرتم و بو مالان.

پاش ئه وهى له خزمهت باو كمد
دهستم به خويندنى (قورئان، نه حو و
سهر ف، گولستان، بوستان، كه ليله و
ديمه نه، ته ئريخى موعه ججه م،
ئه حمه دى، نصاب الصبيانم) كرد.
دواتر لاي به شيك له فه قيكانى باو كم
دهستم كرد به خويندنى عه واميل و
هه ندى كتيبي سهره تايي، وه پاشان بو
كتيبي (انموزج) چوومه خزمهت
ماموستا و له خزمهت (ماموستا زاييد
ئه شعهرى) دا له گوندى (مووسك و
سه لسيه) خويند.

پاشان بۆ خویندنی کتیبی (الصمدیه)
گه پرامه وه خزمهت باو کم و پاشان
چوومه خزمهت (مامۆستا مهلا
موحه ممه دی زهینه ب) له باشماخ و
کتیبی (ته صریفی مهلا عهلی) م خویند.
پاشان هاتمه شانیه ری و بۆ خزمهت
(مامۆستا مهلا سهید مه جید) و
(ئىستعاره) م خویند.

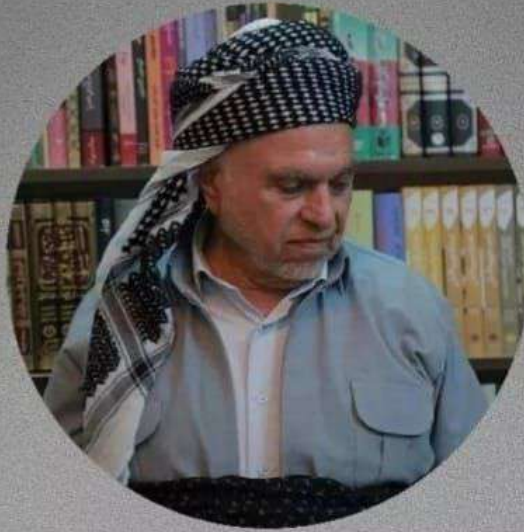
پاشان چوومه گوندى (بانى بنۆك) له
خزمهت (مامۆستا سهید ئەحمەد) دا
هه ندى له کتیبی (کافیه) م خویند و
پاشان به شیکى تری ئەم کتیبه م له
گوندى (باياوا) خویندوووه و پاشتر له
خزمهت باو کمدا ته واوم کردوووه.

پاشان چوومه خزمهت (مامؤستا
مهلا مه حموود سیاناو) و کتیبی
(فریده)م خویند، و به شیکیشم له
کتیبی (مه نطیق) خویند.
دواتر له خزمهت (مامؤستا مهلا
موحه ممه دی مل چه ور) دا دهستم
کرد به کتیبی (عبدالله یزدی) و ئیتر
هاتوومه ته خزمهت (مامؤستا مهلا
موحه ممه دئه مینی کانی سانان)
مه تنی (عبدالله یزدی) و
(سه بزه واری) و (آداب) و (مقولات) و
(تلخیص) و (عه قائیدی مهلا جه لال)
و (جمع الجوامع)م خویند و وه.
دوا جاریش که مامؤستای کانی
سانان به لیقه و ماوی هاتوته وه ئیره و
له (سه ید صادق) دوا کتیبیم له
خزمه تییدا خویند و ئیجازهی عیلمیم
له خزمه تییدا وهرگرت.

بۆ فه قییه تی ئەم گوندانە گهراوم: گوندی
مووسکی مەریوان لە خزمەت مامۆستا
مەلا زاهید، باشماخ لە خزمەت مامۆستا
مەلا موحه مەدی خوداجوو، شانە دەری لە
خزمەت مامۆستا مەلا سەید مەجید، بانی
بنۆک لە خزمەت مامۆستا سەید ئەحمەد،
بایه وه لە خزمەت مامۆستا مەلا عەبدوللا،
سیاناو لە خزمەت مامۆستا مەلا
مەحموود، بەردەرەشە لە خزمەت
مامۆستا مەلا موحه مەدی ناسراو بە
مامۆستای ملچەور و لە کۆتاییدا لە کانی
سانان لە خزمەت مامۆستای گەورە
مامۆستا مەلا موحه مەد ئەمەد ئەمەد میندا خویندنم
کۆتایی پێ هیناوه.
شایانی باسە که لە کتییی "عبدالله
یزدی" یه وه ههتا کۆتایی خویندنی ئایینیم
لە خزمەت ئەم مامۆستا دلسۆز و
میهره باندا خویندوو.

به کورتی ئەم کتیبانەم له ژيانی
فه قییه تیمدا خویندوو ه: قورئانی
پیرۆز، ئیمان و ئیسلام، چلچرای
ئیسلام، ئەحمەدی، نصابُ الصَّبَّیان،
گولۆستان، بوستان، که لیلە و دیمەنە،
تەئریخی موعەججەم له گەل هەندی
ورده کتیبی دیکه.

پاشان: تەصریفی زەنجانی،
عەوامیلی جورجانی، عەوامیلی
بورکه وی، انموذج، صمدیه، اظهار،
تەصریفی مه لا علی، کافیه،
استعاره، وضع، فه ریده سیوطی،
عەبدولا یه زدی، سه بزه واری،
تلخیص، ئاداب، مه قوولات،
عەقائیدی مه لا جه لال، جمع الجوامع،
تهذیب الکلام، فتح القریب، به شی
عیباداتی فتح المعین، پرئیک له
مینهاج، نامیلکه یه ک له ته جویددا و
نیوه و ناته و او هەندی کتیبی
دیکه ش.

يان هۆنه ريكي تر ده لئيت:

دل وه كو كۆته ي قه ساب و چاو وه كو جوگه ي ده لئين
وام له مه يداني مه راقا ئه سپي غه م وا زين ئه كه م

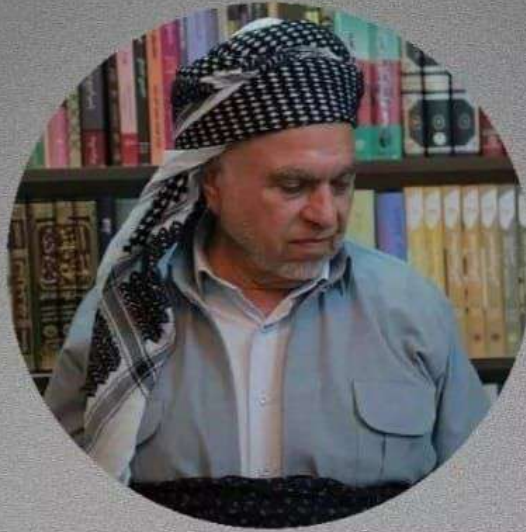
يان:

له ت له تي جه رگم ده لئيني چاوي پير كردوو مه وه
خويين به خور نايي مه گهر جو مالي ئه م جو باره كه ن

يان:

اگر هم رنگ رویت لاله ای در بیستون روید
بیفشاند چو گرد از دامن خود نقش شیرین را

به کورتی خوشترین کاتوساتم خویندنه وه و بیستنی
هۆنراوه ی پیر واتایه.

ئای چەندە چیژ وەردەگرم که مه حوی دەفەرمووئیت:

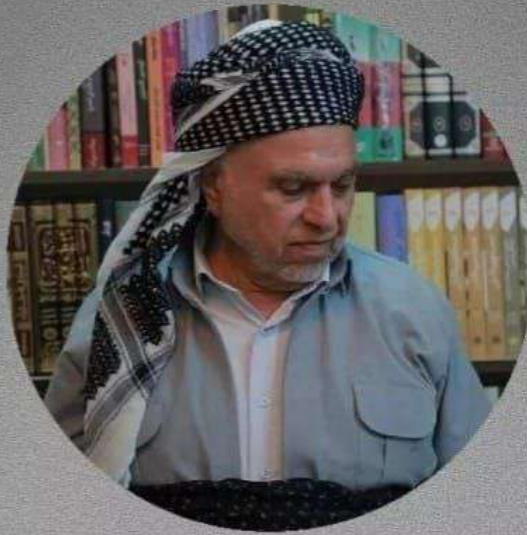
برا، فیکری چرا! کیبیرتی فورسەت تا له دەستایە
شەوی یەلدا له پێشە و پرۆژی عومرت وەختە ئاوابی

یان کاتیك مه وله ویی دەفەرمووئیت:

ڕوخسار ش وەختی مه سقەل مه دۆ لیش
به شنۆی پاریز خەیاڵ مه بۆریش

یان که دەفەرمووئیت:

سەر وەخت ئەدای ئەمانە تمەن
نەشر سیاھە ی خەیا نە تمەن
پیری حەلقە سان خەم پەنەم وەردەن
پە ی درگای عەدەم ئامادەم کەردەن

به لَام ئە گەر شاعیر بوون به واتای چێژبردن له
شيعری جوان و پرواتا و رهوان و خۆش بێت و
به م مانایه بێت که شيعر ببيته خۆراکی گیانی
مرۆف؛ به راستی له م بواره دا له وانیه که موینه
بم و ههر شيعریک به و زمانه و زاراوانه ی که
لێیان تی ئە گه م، کوردی و فارسی و عه ره بی، له
ههر بواریکدا (په سن، داشۆردن، نیشتمانی،
دلداري، جوانی سروشت و..) و ترا بێت؛ چێژ له
ههر هه موویان و هه رده گرم و زۆر کات پيیان
ده گريم و پرواتان هه بێت که جاری وا هه یه
تا که شيعریک ئە بیستم یان ئە یخوینمه وه
ئە وه نده م پي خۆشه که ئە گه ر له کاتی
ده سته نگيمدا سامانیکی زۆری هه لالی بی
منه تم وه گیر که ویت، هینده پي شادمان نابم!

سه بارهت به شاعیر بوون و ئەده بدۆستیم:
بئی پەردە و پێچوپەنا بە خوینەری ئازیز
دەلیم؛ که ئەگەر شاعیر بوون بریتی بییت
له وهی که هەر کاتیک بمهوی و له هەر
بابه تیکه وه که پیم خووش بییت شیعیری جوان
و پر له جوانکاری و لیوانرێژ له واتا و مانای
به تام بلیم، یان ههروا له خووه کانیای
ههستم بتهقییت و هونراوهی رهوان له ریگهی
پینوو سه وه هه لپرژینمه سه رپوو په ری کاغهن،
من هیچ کام له مانه نیم..